

Bruxelles, den 30.9.2020
SWD(2020) 317 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

**Rapport om retsstatssituationen 2020
Landekapitlet om Malta**

Ledsagedokument til

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Rapport om retsstatssituationen 2020
Retsstatssituationen i Den Europæiske Union**

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 302 final} - {SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} -
{SWD(2020) 305 final} - {SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} -
{SWD(2020) 308 final} - {SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} -
{SWD(2020) 311 final} - {SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} -
{SWD(2020) 314 final} - {SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

DA

DA

SAMMENDRAG

Parlamentet har for nylig enstemmigt vedtaget en lang række reformer af det maltesiske retssystem. Navnlig har reformerne af ordningen for udnævnelse af dommere og disciplinærsager til formål at forbedre demokratisk kontrol og balance ved at begrænse premierministerens og parlamentets rolle. Disse reformer har til formål at styrke retsvæsenets uafhængighed og systemet med demokratisk kontrol og balance og reagere på nogle af Venedigkommissionens anbefalinger fra december 2018 og på henstillinger fra Europa-Kommissionen og Rådet inden for rammerne af det europæiske semester. Venedigkommissionen hilste generelt planerne om reformer velkommen og er i øjeblikket ved at udarbejde en tillægsudtalelse om den lovgivning, der ligger til grund for disse reformer. Der oprettes en anklagemyndighed under rigsadvokatens (*Attorney General*) myndighed, som er fuldt ud adskilt fra statsadvokaten. For så vidt angår retssystemets effektivitet anses det fortsat for at være problematisk, at retssager er meget langvarige på alle niveauer og uanset sagskategori.

Der er afsløret dybe korrupsionsmønstre, som har fået befolkningen til at kræve en betydeligt styrket kapacitet til at tackle korrupsion og bredere retsstatsreformer. Der foreligger ikke dokumentation for, at der er afsagt domme i sager om korrupsion på højt niveau. Der er iværksat et omfattende reformprojekt med henblik på at afhjælpe mangler og styrke de institutionelle rammer for bekæmpelse af korrupsion, herunder retshåndhævelse og retsforfølgning. Reformen omfatter nye regler for udnævnelse af politichefen, overførsel af anklagemyndighedens ansvar — herunder for korrupsionsrelaterede sager — fra politiet til rigsadvokaten, en reform af det permanente udvalg til bekæmpelse af korrupsion og nye bestemmelser, der gør det muligt at klage over rigsadvokatens manglende retsforfølgning. Den effektive gennemførelse af disse reformer vil vise, i hvor høj grad anbefalingerne fra Venedigkommissionen og Greco, ud over henstillingerne fra Europa-Kommissionen, er blevet fulgt.

Maltas forfatning indeholder bestemmelser om ytringsfrihed og mediefrihed. Mordet på Maltas mest fremtrædende journalist Daphne Caruana Galizia i oktober 2017 blev generelt opfattet som et angreb på ytringsfriheden og gav anledning til bekymring med hensyn til mediefrihed og journalisters sikkerhed i Malta. Andre områder, der giver anledning til bekymring, omfatter medietilsynsmyndighedens uafhængighed samt trusler om retsforfølgning af og onlinetrusler mod journalister. De to største politiske partier, der er repræsenteret i parlamentet, ejer, kontrollerer eller styrer flere maltesiske medieforetagender og radio- og tv-selskaber, og dette har fortsat en betydelig indflydelse på det maltesiske medielandskab.

For så vidt angår demokratisk kontrol og balance har parlamentet for nylig vedtaget en række reformer. Der er navnlig blevet vedtaget nye regler om valg og afsættelse af republikkens præsident samt om reformer, der styrker ombudsmandens rolle. Der er fremsat andre lovforslag om at begrænse premierministerens rolle ved nedsættelsen af en række uafhængige udvalg. Disse reformer har til formål at styrke den overordnede demokratiske kontrol og balance og efterkomme nogle af anbefalingerne fra Venedigkommissionen, som også er i færd med at udarbejde en tillægsudtalelse om den lovgivning, der ligger til grund for disse reformer. Det overvejes, om der er behov for andre forfatningsmæssige reformer, herunder af parlamentets funktion. Civilsamfundsorganisationer spiller en stadig større rolle i den offentlige debat.

I. RETSSYSTEMET

Det maltesiske retssystem påvirkes både af de retlige traditioner på kontinentet og af *common law*. Domstolene er opdelt i over- og underinstanser. Overinstanserne er sammensat af dommere og omfatter domstolen i civile sager, domstolen i straffesager, appeldomstolen, appeldomstolen i straffesager og forfatningsdomstolen¹. Underinstanserne er sammensat af dommerfuldmægtige (*magistrates*) og omfatter retten i første instans (Malta) og retten i første instans (Gozo). Retsvæsenet ledes af den øverste retspræsident (*Chief Justice*), som også leder forfatningsdomstolen. Retsvæsenets uafhængighed er forankret i forfatningen, som garanterer dommernes og dommerfuldmægtigenes sikkerhed i ansættelsen. Domstolsstyrelsen fører tilsyn med domstolenes arbejde². Der findes en række særlige domstole, som træffer afgørelse inden for bestemte områder. Der oprettes en selvstændig anklagemyndighed. Advokatsamfundet (advokatammeret) er en uafhængig og selvreguleret sammenslutning af advokater. I juli 2020 vedtog parlamentet en række forfatningsreformer på retsområdet³.

Uafhængighed

Reformen af ordningen for udnævnelse af dommere og dommerfuldmægtige blev vedtaget i juli 2020. I foråret 2020 fremlagde regeringen en række forslag til reformer, herunder af ordningen om udnævnelse af dommere og dommerfuldmægtige, med henblik på at efterkomme de anbefalinger, som Venedigkommissionen fremsatte i december 2018⁴. Lovforslaget om ændring af forfatningen blev vedtaget af parlamentet den 29. juli 2020. Alle disse forslag blev drøftet med og vurderet af Venedigkommissionen⁵, som endnu ikke har afgivet en udtalelse om den relevante lovgivning. Efter den tidligere gældende ordning var det Maltas præsident, som udnævnte dommere og dommerfuldmægtige efter indstilling fra premierministeren. Dommerudnævnelsesrådet tog stilling til, om ansøgerne opfyldte kriterierne for udnævnelse til dommer eller dommerfuldmægtig, men opstillede ikke ansøgerne i prioriteret rækkefølge eller gav udtryk for nogen præference for en bestemt ansøger. Rådet havde til opgave at finde frem til en pulje af ansøgere til domstolene, hvorfra premierministeren kunne udvælge de ansøgere, som skulle udnævnes til dommer eller dommerfuldmægtig, mens præsidentens rolle var rent formel⁶. Ifølge den nye lovgivning, som parlamentet har vedtaget, er sammensætningen af dommerudvælgelsesrådet blevet revideret, og mere end halvdelen af dets medlemmer hører nu under retsvæsenet⁷. Stillingsopslag inden for retsvæsenet vil blive offentliggjort. Dommerudnævnelsesrådet vil indstille de tre bedst egnede ansøgere til en ledig stilling direkte til Maltas præsident, som

---

¹ Domstolen i civile sager omfatter tre forskellige afdelinger: afdelingen for familieretlige sager, afdelingen for handelsretlige sager og afdelingen for frivillig retspleje.

² Domstolsstyrelsen er fuldgældigt medlem af Det Europæiske Netværk af Domstolsadministrationer.

³ Lov nr. XLIII af 2020 om ændring af Maltas forfatning med hensyn til udnævnelse af dommere og dommerfuldmægtige. Lov nr. XLV af 2020 om ændring af Maltas forfatning og om lov om domstolsstyrelsen, kapitel 369, med hensyn til afsættelse af dommere og dommerfuldmægtige. Lov nr. XLI af 2020 om at fortsætte gennemførelsen af reformer i retsvæsenet ved at sørge for domstolsprøvelse af afgørelser om ikke at retsforfølge og andre afgørelser truffet af rigsadvokaten.

⁴ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2018)028).

⁵ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006).

⁶ Premierministeren kunne også udnævne en person, som ikke havde bestået undersøgelsesproceduren foretaget af udvalget for udnævnelser til retsvæsenet, såfremt visse krav om gennemsigtighed var opfyldt.

⁷ Ifølge reformerne består udvalget for udnævnelser til retsvæsenet af den øverste retspræsident, to dommere og en dommerfuldmægtig, der er valgt af deres kolleger, rigsrevisoren, ombudsmanden og formanden for advokatammeret.

udvælger dommerne eller dommerfuldmægtigene blandt de indstillede ansøgere⁸. Udvalgelseskriterierne er blevet fastsat i forfatningen. Disse reformer bidrager til at øge retsvæsenets uafhængighed under hensyntagen til Europarådets anbefalinger⁹. Dette spørgsmål er også blevet rejst af Europa-Kommissionen og Rådet i en landespecifik henstilling inden for rammerne af det europæiske semester 2020¹⁰ samt af Europa-Parlamentet¹¹. I sin udtalelse af 19. juni 2020 hilste Venedigkommissionen generelt planerne om reformer af udnævnelserne til retsvæsenet velkommen¹², men mindede samtidig om, at der er behov for yderligere skridt til at opnå et passende system til demokratisk kontrol og balance i overensstemmelse med sin udtalelse fra december 2018. Venedigkommissionen er desuden i øjeblikket ved at udarbejde en tillægsudtalelse om den lovgivning, der ligger til grund for disse reformer¹³. For så vidt angår den øverste retspræsident skal udnævnelsen ifølge reformen ske med støtte fra to tredjedele af parlamentets medlemmer¹⁴ uden inddragelse af domstolene eller dommerudnævnelserådet¹⁵. I lyset af de forskellige roller, som den øverste retspræsident (præsident for forfatningsdomstolen, præsident for appeldomstolen, præsident for begge appelinstanser) spiller, samt det vigtige ansvar, der påhviler den øverste retspræsident i forbindelse med forvaltningen af retssystemet (formand for udvalget for udnævnelser til retsvæsenet, medlem af domstolsstyrelsen med ansvar for god embedsførelse), understregede Venedigkommissionen, at det er vigtigt, at udnævnelsen af den øverste retspræsident så vidt muligt finder sted uden politisk indflydelse¹⁶.

Parlamentet vedtog også reformen af proceduren for afsættelse af dommere og dommerfuldmægtige. Ifølge den tidligere ramme lå afgørelser om afsættelse af dommere og dommerfuldmægtige i parlamentets regi. Venedigkommissionen anbefalede en afpolitisering af proceduren¹⁷. Ifølge reformerne vil afgørelser om afsættelse af dommere og dommerfuldmægtige være en beføjelse under domstolsstyrelsen, der overvejende består af dommere. Parlamentet vil ikke længere blive inddraget i afgørelser om afsættelse af dommere

⁸ Navnene på de tre kvalificerede ansøgere offentliggøres. Premierministeren har ikke længere nogen rolle i udnævnelsesproceduren.

⁹ Anbefaling CM/Rec(2010)12 fra Europarådets Ministerkomité, punkt 47. Det forelagte udkast til lovgivning indeholder ændringer af forfatningen.

¹⁰ Rådet for Den Europæiske Unions henstilling af 20. juli 2020 om Maltas nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Maltas stabilitetsprogram for 2020, s. 13. Henstillingen indeholder bl.a. en opfordring til afslutte gennemførelsen af de reformer, der skal afhjælpe de nuværende mangler med hensyn til institutionel kapacitet og forvaltning med henblik på at øge retsvæsenets uafhængighed.

¹¹ Europa-Parlamentets beslutning af 18. december 2019 om retsstatsprincippet i Malta efter de seneste afsløringer af mordet på Daphne Caruana Galizia. Europa-Parlamentets beslutning af 28. marts 2019 om situationen vedrørende retsstatsprincippet og bekæmpelse af korruption i EU, navnlig i Malta og Slovakiet. Europa-Parlamentets beslutning af 15. november 2017 om retssikkerhed i Malta. Disse beslutninger giver ikke kun anledning til bekymring med hensyn til retssystemet i Malta, men også med hensyn til rammerne for bekæmpelse af korruption, mediepluralisme og andre institutionelle spørgsmål vedrørende den demokratiske kontrol og balance, som behandles i afsnit II, III og IV i denne landerapport.

¹² Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006).

¹³ Udtalelsen forventes vedtaget i oktober 2020.

¹⁴ Under den tidligere ordning blev den øverste retspræsident udnævnt af præsidenten på råd fra premierministeren, uden at udvalget for udnævnelser til retsvæsenet spillede nogen rolle. Selv om der ikke var nogen forpligtelse til at gøre det, fordi de nye lovbestemmelser endnu ikke var trådt i kraft, blev Maltas nuværende øverste retspræsident valgt efter aftale med oppositionen og blev godkendt enstemmigt af parlamentet.

¹⁵ Ifølge de nye regler forbliver den person, der beklæder embedet som øverste retspræsident, under alle omstændigheder fortsat i embedet, også selv om denne person er fyldt 65 år, så længe der ikke er opnået et flertal på to tredjedele i parlamentet.

¹⁶ Venedigkommissionen havde navnlig anbefalet at udnævne den øverste retspræsident på samme måde som andre dommere eller vende tilbage til et neutralt organ i tilfælde af dødvande i parlamentet.

¹⁷ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2018)028), punkt 52-53.

eller dommerfuldmægtige. Reformerne giver desuden mulighed for at appellere afsættelser til forfatningsdomstolen¹⁸. Disse reformer øger retsvæsenets uafhængighed under hensyntagen til Europarådets anbefalinger¹⁹. I sin udtalelse fra juni 2020 hilste Venedigkommissionen planerne om reformer velkommen²⁰, og den er i øjeblikket ved at udarbejde en tillægsudtalelse om lovteksten til disse reformer²¹.

Graden af opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed ligger på omkring gennemsnittet. Dette gælder både opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed i den brede offentlighed (52 % rimelig god eller meget god) og opfattelsen hos virksomhederne (48 % rimelig god eller meget god)²².

Der oprettes en selvstændig anklagemyndighed. Indtil for nylig blev størstedelen af alle retsforfølgelser udført af politiet, mens rigsadvokatens kontor kun retsfulgte de groveste forbrydelser²³. Rigsadvokaten fungerede desuden som både anklagemyndighed og juridisk rådgiver for regeringen og repræsenterede staten i retssager, hvilket gav anledning til bekymring med hensyn til magtens tredeling²⁴. I 2019 meddelte regeringen, at den havde til hensigt at oprette en særskilt anklagemyndighed for at imødekomme Venedigkommissionens anbefalinger²⁵. Som et første skridt blev kammeradvokatens kontor oprettet med henblik på at overtage de ikke-anklagemæssige funktioner, som rigsadvokaten tidligere har varetaget. Kammeradvokaten fungerer som regeringens juridiske rådgiver. Rigsadvokaten vil være ansvarlig for retsforfølgelse af alle lovovertrædelser. Regeringen planlægger at fremsætte et lovforslag i parlamentet i oktober 2020 for at udvide rigsadvokatens funktioner til også at omfatte mindre alvorlige lovovertrædelser. Overførslen af sager fra politiet til anklagemyndigheden vil ske gradvist begyndende i sommeren 2020²⁶ og bør i sidste ende føre til, at al retsforfølgelse overgår til rigsadvokaten²⁷. Det vil derfor stadig tage tid, inden reformerne af anklagemyndigheden kan få fuld virkning. For så vidt angår rigsadvokaten vedtog parlamentet i juli 2019 en lov om en ny udnævnelsesprocedure. Loven kræver, at

---

¹⁸ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har understreget, at de domstole, der behandler afsættelser af dommere, skal have kompetence til at undersøge alle faktiske og retlige spørgsmål, der er relevante for den tvist, der verserer for den, Menneskerettighedsdomstolens dom af 5. maj 2020, Kövesi mod Rumænien, nr. 3594/19), Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols Store Afdelings dom af 6. november 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá mod Portugal, sag 55391/13, 57728/13 og 74041/13.

¹⁹ Venedigkommissionens tjekliste vedrørende retsstatsprincippet (CDL-AD(2016)017), punkt 78. Se også CM/Rec (2010)12 fra Europarådets Ministerkomité, punkt 69, og Venedigkommissionens rapport (CDL-AD (2010)004), punkt 43. Ifølge Domstolens retspraksis (dom af 25. juli 2018, LM, C-216/18 PPU, præmis 67) fordrer kravet om uafhængighed tillige, at disciplinærordningen for dem, som har til opgave at udøve dømmende myndighed, frembyder de nødvendige garantier for at undgå enhver risiko for, at en sådan ordning anvendes som et system til politisk kontrol med retsafgørelses indhold. Fastsættelse af regler, som både definerer, hvilken adfærd der udgør disciplinærforsøelser, og hvilke sanktioner der konkret finder anvendelse, som foreskriver et uafhængigt organs indgriben i henhold til en procedure, der fuldt ud garanterer rettighederne i chartrets artikel 47 og 48, bl.a. retten til et forsvar, og som fastsætter en mulighed for at indbringe disciplinærorganers afgørelser for domstolene, udgør i denne forbindelse alle væsentlige garantier med henblik på at bevare den dømmende magts uafhængighed.

²⁰ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006), punkt 46-52.

²¹ Udtalelsen forventes vedtaget i oktober 2020.

²² Figur 44 og 46, 2020 EU's resultattavle for retlige anliggender. Opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed er kategoriseret som følger: meget lav (under 30 % af de adspurgte opfatter retsvæsenets uafhængighed som rimelig god og meget god), lav (mellem 30-39 %), middel (40-59 %), høj (60-75 %), meget høj (over 75 %).

²³ Retsforfølgelser ved Inferior Courts blev udført af politiet, mens anklagemyndigheden ved de højere instanser blev retsfulgt.

²⁴ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2018)028), punkt 54-73.

²⁵ Se tidligere fodnote.

²⁶ Der er en procedure for ansættelse af nyt personale til anklagemyndigheden.

²⁷ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006), punkt 56.

premierministeren tager behørigt hensyn til anbefalingerne fra et udnævnelsesudvalg, når denne træffer afgørelse om sin anbefaling til præsidenten i henhold til forfatningens artikel 91 om udnævnelse af rigsadvokaten. I overensstemmelse med den nye procedure accepterede premierministeren den 8. september 2020 den kandidat, som udvælgelsesudvalget anbefalede som Maltas statsanklager. Disse ændringer tilføjer demokratisk kontrol og balance i forhold til den tidligere udnævnelsesprocedure. I praksis hører udnævnelsen af rigsadvokaten fortsat primært under premierministerens kompetence, og dette er blevet påpeget som et problem²⁸.

Der er et stort antal særlige nævn med kompetence på forskellige områder. Disse domstole omfatter flygtningeklagenævnet, miljø- og planlægningsnævnet, forbrugerklagenævnet, konkurrence- og forbrugerklagenævnet, industrinævnet, informations- og databeskyttelsesappelnævnet, nævnet for mental sundhed, patentnævnet, appelnævnet for politilicenser, panelet af administrative klagenævn og fængselsappelnævnet. Venedigkommissionen har givet udtryk for bekymring over disse særlige nævn, da de ikke nyder samme grad af uafhængighed som de almindelige domstole²⁹.

Kvalitet

Der er vedtaget visse foranstaltninger til forbedring af retssystemets kvalitet. Der er navnlig truffet følgende foranstaltninger med henblik på yderligere forbedring af brugen af IT-værktøjer ved domstolene: i) elektronisk sagsbehandling og elektronisk betaling af gebyrer udvides til flere civile domstole, ii) der gives gratis onlineadgang til borgere og jurister, så de kan se retsakter, der har tilknytning til deres sager, og iii) platformen e-Courts er oprettet og tilbyder en lang række retstjenester til offentligheden og aktører i retsvæsenet. Regeringen er ved at udarbejde en digital strategi og en handlingsplan for at styrke anvendelsen af teknologi i retssystemet³⁰. Med hensyn til uddannelse af dommere er budgettet for udvalget for jurastudier blevet forhøjet³¹, hvilket vil gøre det muligt at udvide udbuddet og kvaliteten af uddannelsestjenesterne. Der blev ikke registreret nogen juridisk efteruddannelse i 2018 for så vidt angår en række vigtige juridiske færdigheder³². Manglen på efteruddannelse i juridisk etik er fortsat et problem³³.

Sagsfordelingssystemet er under revision. Under de nuværende rammer tildeler justitssekretæren sagerne som anvist af den øverste retspræsident. Formålet med revisionen er at indføre et nyt system, der afspejler kompleksiteten af registrerede sager, hvilket giver mulighed for en bedre fordeling af sagsmængden og øget effektivitet.

Effektivitet

---

²⁸ Europa-Kommissionens landerapport for Malta 2020, SWD(2020) 517 final, s. 41. Den 15. august 2020 indgav den siddende statsanklager sin afskedsbegæring med virkning fra den 9. september 2020. Efter fratrædelsen blev der nedsat et udnævnelsesudvalg i henhold til artikel 2, stk. 2, litra a), i bekendtgørelsen om rigsadvokaten (kapitel 90).

²⁹ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006), punkt 97-98.

³⁰ En EU-finansieret offentlig høring blev iværksat i juli 2020 og vil blive overvåget af Den Europæiske Kommission for et Effektivt Retsvæsen (CEPEJ).

³¹ Figur 32 og 33 i EU's resultattavle for retlige anliggender 2020 viser, at de samlede offentlige udgifter til domstolene ligger på et gennemsnitligt niveau i forhold til andre medlemsstater. Budgettet for udvalget for jurastudier er steget fra 9 000 EUR om året til 20 000 EUR ifølge input fra de maltesiske myndigheder.

³² Figur 38, EU's resultattavle for retlige anliggender 2020.

³³ GRECO Fourth Evaluation Round — Second Compliance Report on Malta, anbefaling vi.

Retssagernes varighed er blandt de længste i EU. Trods visse forbedringer i de seneste år er retssagernes varighed på alle niveauer og i alle kategorier meget lang³⁴. I forbindelse med tvister i civil- og handelsretlige sager i første instans tog det i 2018 domstolene 440 dage at afslutte en sag i gennemsnit, hvilket er blandt de længste sagsbehandlingstider i EU³⁵. Dette forværres yderligere af langvarige retssager i anden instans (gennemsnitligt 1 120 dage)³⁶. Tilsvarende er retssagernes sagsbehandlingstid ved forvaltningsdomstolene stadig et problem (1 057 dage i gennemsnit) på trods af visse forbedringer i de seneste år. Gennemførelsesprocenten viser også, at domstolene for øjeblikket kører på grænsen af deres kapacitet³⁷, idet Malta er blandt de medlemsstater, der har det laveste antal dommere pr. indbygger³⁸. Den gennemsnitlige varighed af sager om hvidvaskning af penge i første instans (mere end 2 000 dage) vækker også særlig bekymring og forværredes yderligere i 2018³⁹. Domstolene blev lukket, og tidsfristerne blev suspenderet fra den 16. marts 2020 efter ordre fra myndigheden med ansvar for folkesundheden som led i hasteforanstaltningerne for at håndtere covid-19-pandemien⁴⁰. Den 5. juni 2020 blev denne ordre ophævet⁴¹.

II. RAMME FOR BEKÆMPELSE AF KORRUPTION

Den institutionelle ramme for bekæmpelse af korruption består af flere myndigheder. Det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption er ansvarligt for at forebygge korruption og foretage administrative undersøgelser af korruption. Kommissæren for standarder i det offentlige liv kan overveje, om ministre, parlamentssekretærer eller andre medlemmer af parlamentet har handlet på en måde, der strider mod loven, er i strid med en etisk eller anden pligt eller udgør magtmisbrug. Efterforskningen og retsforfølgelsen af korruptionsforbrydelser har hidtil primært været politiets ansvar (enheden for økonomisk kriminalitet). Men som følge af de igangværende reformer (se afsnit I) vil rigsadvokaten imidlertid overtage retsforfølgelsen af alle lovovertrædelser, der medfører idømmelse af mere end to års fængsel, herunder økonomisk kriminalitet, korruption og hvidvaskning af penge. Andre organer, der er involveret i bekæmpelse af korruption, er enheden for analyse af finansielle efterretninger og afdelingen for interne revisioner og undersøgelser. Sidstnævnte foretager interne revisioner og undersøgelser hos alle offentlige myndigheder og agenturer. Korruptionsforbrydelser er omfattet af straffeloven⁴². I juli 2020 vedtog parlamentet en række reformer vedrørende rammen for bekæmpelse af korruption⁴³. Den aktuelle efterforskning og

---

³⁴ Siden 2018 har Europa-Kommissionen ydet støtte til Malta med henblik på reformer af retsvæsenet gennem støtteprogrammet for strukturreformer til i) forbedring af retssystemets effektivitet og kvalitet ved at reducere varigheden af retssager ved retten i første instans, vurdering af appeldomstolens funktion og støtte til udvikling af en strategi for menneskelige ressourcer, ii) indførelse af en digital strategi for det maltesiske retssystem, og iii) støtte til reorganiseringen af rigsadvokatens kontor og kammeradvokatens kontor.

³⁵ Figur 6, EU's resultattavle for retlige anliggender 2020.

³⁶ Figur 7, EU's resultattavle for retlige anliggender 2020.

³⁷ Figur 8, EU's resultattavle for retlige anliggender 2020.

³⁸ Figur 35, EU's resultattavle for retlige anliggender 2020.

³⁹ Figur 21, EU's resultattavle for retlige anliggender 2020.

⁴⁰ I den periode, hvor domstolene var lukket, opfordrede advokatammeret ved flere lejligheder til, at der blev indført virtuelle høringer, bl.a. i en rapport, der blev offentliggjort den 20. april 2020 om, hvordan domstolene kan fungere i den nuværende situation som følge af covid-19-pandemien.

⁴¹ Alle domstole er blevet genåbnet, herunder overinstanser og underinstanser, appeldomstole, uanset deres kompetence eller jurisdiktion, enhver domstol oprettet ved lov og eventuelle nævn, udvalg, komitéer eller andre enheder, for hvilke sager behandles, eller procedurer, der er underlagt retlige eller administrative frister for fremsættelse af krav, forsvar eller andre handlinger.

⁴² Kapitel 9 i Maltas lovsamling.

⁴³ Lov nr. XLVI af 2020 om ændring af forskellige love om reform af proceduren for udnævnelser til det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption. Lov nr. XLI af 2020 om at fortsætte gennemførelsen af

den særskilte offentlige undersøgelse af mordet på journalist Daphne Caruana Galizia har afsløret dybe korruptionsmønstre og skabt et stærkt samfundsmæssigt krav om at styrke kapaciteten til at tackle korruption betydeligt og om en bredere retsstatsreform.

Malta scorer 54/100 i Transparency Internationals Corruption Perceptions Index og ligger nr. 14 i EU og nr. 50 globalt⁴⁴. 89 % af de maltesiske respondenter i en Eurobarometerundersøgelse anser korruption i Malta for at være udbredt (EU-gennemsnit: 71 %), og 54 % af dem føler sig personligt berørt af korruption i deres dagligdag (EU-gennemsnit: 26 %)⁴⁵. Med hensyn til virksomheder anser 76 % af virksomhederne korruption for at være udbredt (EU-gennemsnit: 63 %), mens 60 % af virksomhederne mener, at korruption er et problem i forbindelse med forretningsvirksomhed (EU-gennemsnit: 37 %). Samtidig mener 37 % af respondenterne, at der er tilstrækkeligt mange vellykkede retsforfølgelser til at afskrække folk fra korrupt adfærd (EU-gennemsnit: 36 %), mens 45 % af virksomhederne mener, at personer og virksomheder, der fanges i bestikkelse af en højtstående embedsmand, straffes korrekt (EU-gennemsnit: 31 %)⁴⁶.

Der er vedtaget ændringer, for så vidt angår det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption, som tager strukturelle svagheder op og reducerer premierministerens rolle i forbindelse med udnævnelsen af udvalgets medlemmer. Det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption er ansvarligt for korruptionsforebyggelse og administrative undersøgelser af korruptionsrelaterede rapporter. Det foretager undersøgelser af egen drift eller efter modtagne indberetninger. Under det tidligere system indberettede det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption sine undersøgelsesresultater til justitsministeren, og loven krævede ikke opfølgende håndhævelse eller retsforfølgelse. Gennemsigthed med hensyn til, hvilke sager det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption undersøgte, og hvilke henstillinger der var blevet fremsat, blev også nævnt som et problem⁴⁷. Europa-Kommissionen, Venedigkommissionen og Greco udtrykte bekymring over dens begrænsede effektivitet med hensyn til undersøgelser samt over, at udnævnelsen af medlemmer til det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption afhang af premierministeren⁴⁸. Regeringen fremlagde i foråret 2020 forslag om ændring af udnævnelsesproceduren. Disse forslag blev vedtaget af parlamentet den 29. juli 2020. Ifølge den nye procedure skal formanden for det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption udpeges af republikkens præsident i overensstemmelse med en beslutning med to tredjedeles flertal i parlamentet⁴⁹. De øvrige to medlemmer af det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption udpeges af præsidenten på råd fra henholdsvis premierministeren og lederen af oppositionen. Efter de nye regler udvides det permanente udvalg til bekæmpelse af korruptions undersøgelser til at omfatte et bredere anvendelsesområde for korrupt praksis. Navnlige fastsættes det i den nye lovgivning, at hvor den efterforskede adfærd ifølge det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption er korrupt eller forbundet med eller befordrende for korrupt praksis, skal rapporten

---

reformer i retsvæsenet ved at sørge for domstolsprøvelse af afgørelser om ikke at retsforfølge og andre afgørelser truffet af rigsadvokaten.

⁴⁴ Transparency International (2020), 2019 Corruption Perceptions Index.

⁴⁵ Særlig Eurobarometerundersøgelse 502.

⁴⁶ Flash Eurobarometer 482 (2019).

⁴⁷ Europa-Kommissionen, Country Report for Malta 2019, SWD(2019) 1017 final, s. 41.

⁴⁸ Europa-Kommissionen, Country Report for Malta 2019, SWD(2019) 1017 final, s. 41. GRECO (2019), Fifth Evaluation Round — Evaluation Report, Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2018)028), punkt 72.

⁴⁹ Efter den nye procedure gælder det, at så længe der ikke er opnået et flertal på to tredjedele i parlamentet, forbliver den person, der beklæder formandshvervet, under alle omstændigheder fortsat i embedet.

om undersøgelsens resultater overføres til rigsadvokaten⁵⁰. Gennem ændringerne vil det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption sammen med ombudsmanden, kommissæren for standarder i det offentlige liv og rigsadvokaten kunne klage over en afgørelse truffet af rigsadvokaten om ikke at retsforfølge. Det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption har dog fortsat begrænsede midler⁵¹ til rådighed, hvilket sætter spørgsmålstegn ved dets evne til at gennemføre effektive undersøgelser. Venedigkommissionen hilste planerne om reformer velkommen i sin udtalelse fra juni 2020 og er i øjeblikket ved at udarbejde en tillægsudtalelse om lovtjekterne til reformerne⁵².

Behandlingen af sager om korruption på højt niveau er behæftet med mangler. Navnlig befinder straffesager mod personer i de øverste administrative funktioner sig angiveligt fortsat i de tidlige faser. Trods fremlæggelse af nye beviser i sådanne sager er det fortsat uklart, om de relevante undersøgelsesprocesser er blevet indledt⁵³. Korruptionsforbrydelser retsforfølges af enheden for økonomisk kriminalitet under Maltas politi. Som anført i landerapporten i det europæiske semester 2020⁵⁴ og Europa-Parlamentets beslutninger⁵⁵ er politiets efterforskning blevet betragtet som fragmentarisk, og lovovertrædelser i forbindelse med korruption og magtmisbrug retsforfølges ikke effektivt. Ifølge myndighederne er der i 2019 blevet rapporteret syv igangværende efterforskninger af korruption, der involverer offentligt ansatte, og to af disse vedrørte sager om korruption på højt niveau. Selv om der allerede er indgivet en klage over manglende retsforfølgelse fra politiets side, er der indført en ny bestemmelse om også at tillade sådanne klager over manglende retsforfølgelse fra rigsadvokatens side⁵⁶.

Proceduren for udvælgelse og udpegelse af politichefen er blevet ændret⁵⁷, hvilket Venedigkommissionen understregede i sin udtalelse fra december 2018. Den 1. april 2020 nåede parlamentet til enighed om en lov, der ændrer proceduren for udvælgelse og udnævnelse for politichefen⁵⁸. Kommissionen for offentlige tjenester vil være forpligtet til at slå stillingen op offentligt på en fuldstændig uafhængig og autonom måde og vil foreslå to

---

⁵⁰ Der blev vedtaget lignende bestemmelser for ombudsmanden den 29. juli 2020. Navnlig mener ombudsmanden, at hvis der under eller efter en undersøgelse er tegn på korrupt praksis som defineret i loven om det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption, kan han henvise sine resultater direkte til rigsadvokaten. Der er fremsat lignende bestemmelser vedrørende kommissæren for standarder i det offentlige liv og rigsadvokaten i parlamentet i juli 2020.

⁵¹ Hidtil er det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption bemandet med tre medlemmer og en fuldtidssekretær.

⁵² Udtalelsen forventes vedtaget i oktober 2020.

⁵³ GRECO (2019), Fifth Evaluation Round, Evaluation Report, punkt 107.

⁵⁴ Europa-Kommissionen, Country Report for Malta 2020, SWD(2020) 517 final, s. 40-41.

⁵⁵ Europa-Parlamentets beslutning af 18. december 2019 om retsstatsprincippet i Malta efter de seneste afsløringer af mordet på Daphne Caruana Galizia. Europa-Parlamentets beslutning af 28. marts 2019 om situationen vedrørende retsstatsprincippet og bekæmpelse af korruption i EU, navnlig i Malta og Slovakiet.

⁵⁶ En del af reformen omfatter indførelse af domstolsprøvelse af rigsadvokatens afgørelser om ikke at retsforfølge. Dette gør det muligt for skadelidte (offeret) at anfægte en sådan afgørelse ved en domstol. Forud for en sådan anfægtelse kan den skadelidte anmode den offentlige anklager om at tage den trufne afgørelse op til fornyet overvejelse, og hvis den offentlige anklager ikke ændrer sin afgørelse, kan den skadelidte anmode om domstolsprøvelse af rigsadvokatens afgørelse om ikke at retsforfølge med den begrundelse, at den er ulovlig eller urimelig. Som led i reformen har rigsadvokaten, kommissæren for standarder i det offentlige liv, det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption og ombudsmanden også ret til at anmode om domstolsprøvelse af en afgørelse truffet af rigsadvokaten om ikke at retsforfølge, hvis de indberetter en korrupt praksis som defineret i loven om det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption til rigsadvokaten.

⁵⁷ Det skal bemærkes, at der i de seneste syv år er udnævnt fem på hinanden følgende politichefer.

⁵⁸ Den 23. juni 2020 blev der udnævnt en ny politichef i overensstemmelse med de nye regler.

kandidater til ministerkabinetet. Kabinetet skal derefter vælge den ene af de to udvalgte ansøgere. Den nyligt foreslåede metode indeholder også en bestemmelse om, at de indstillede kandidater skal have foretræde for parlamentets udvalg for offentlige udnævnelser med henblik på parlamentarisk kontrol.

Ressourcerne og kapaciteten i politiets enhed for økonomisk kriminalitet er blevet øget.

I perioden fra december 2019 til september 2020 oplevede enheden for økonomisk kriminalitet en betydelig stigning i antallet af politimænd: fra 58 til 98. Fokus ligger på områder, som politiet ikke havde kapacitet til at håndtere tidligere, herunder økonomisk og finansiell kriminalitet. Andre områder, hvor kapaciteten forventes at blive øget, er blockchain-analysekapacitet, forbedring af værktøjet til efterretningsanalyse og adgang til supplerende databaser⁵⁹.

Loven om beskyttelse af whistleblowere trådte i kraft i 2013. Den indeholder bestemmelser om procedurer, både i den private sektor og i den offentlige forvaltning, for indberetning af ukorrekt praksis⁶⁰. Alle arbejdsgivere, herunder alle ministerier, skal udpege en whistleblowing-ansvarlig, som skal modtage indberetninger fra medarbejdere, der ønsker at foretage en anonym indberetning af ukorrekt praksis. Den whistleblowing-ansvarlige skal til gengæld træffe foranstaltninger eller — i tilfælde af strafbare handlinger — anmelde det til politiet inden for en rimelig frist. Whistleblowing kan udøves med hensyn til forhold, der fandt sted, både før og efter loven trådte i kraft. Denne lovgivning yder beskyttelse til dem, der handler i god tro. Antallet af klager fra whistleblowere er indtil nu imidlertid begrænset.

Der er blevet fremsat forslag om udnævnelse af personer i de øverste administrative funktioner. Der blev fremsat ændringsforslag for at sikre, at kommissionen for offentlige tjenester, som er et uafhængigt forfatningsmæssigt organ, retter henstillinger til republikkens præsident om udnævnelse og afsættelse af faste sekretærer på grundlag af klare og forud fastsatte krav. For så vidt angår tillidspersoner blev der fremsat ændringsforslag i loven om offentlig forvaltning og loven om standarder i det offentlige liv⁶¹, der fastsætter et klart retsgrundlag for deres udnævnelse. Dette følger anbefalingerne fra Venedigkommissionen og GRECO⁶² om faste sekretærer⁶³ og tillidsmænd⁶⁴. Venedigkommissionen er i færd med at udarbejde en tillægsudtalelse om de retsakter, der forelægges parlamentet⁶⁵.

Der blev iværksat en offentlig høring med henblik på at indføre lovgivning om lobbyisme, som i øjeblikket mangler. Kommissæren for standarder i det offentlige liv

---

⁵⁹ Maltas politistyrke er i færd med at indkøbe software, der gør det muligt at krydstjekke forskellige data i en central database, og det vil også gøre det lettere for politiet at koordinere med andre maltesiske enheder. Projektet finansieres af den europæiske finansiering under Hercule III.

⁶⁰ Kapitel 527 i Maltas lovsamling.

⁶¹ Kapitel 595 i Maltas lovsamling.

⁶² Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006), punkt 115-129. GRECO (2019), Fifth Evaluation Round — Evaluation Report, punkt 24-26.

⁶³ Faste sekretærer er de højeste embedsmænd. Ifølge de nuværende regler i artikel 92, stk. 3, i forfatningen varetages beføjelsen til at udpege faste sekretærer og beføjelsen til at afsætte dem fra deres embede af præsidenten på råd fra premierministeren, efter at premierministeren har rådført sig med kommissionen for offentlige tjenester.

⁶⁴ Efter de nuværende regler i loven om standarder i det offentlige liv, der blev vedtaget den 30. oktober 2018, defineres en tillidsperson som enhver medarbejder eller person, der er ansat i en ministers eller statssekretærs private sekretariat, der fungerer som rådgiver eller konsulent for en minister eller en statssekretær, eller som beklæder en ledende rolle i et ministerium eller et statssekretariat, og som ikke er ansat i overensstemmelse med proceduren i forfatningens artikel 110.

⁶⁵ Udtalelsen forventes vedtaget i oktober 2020.

offentliggjorde et høringsoplæg med forslag til lovgivning om lobbyvirksomhed⁶⁶. Kommissæren agter at fremsætte henstillinger om ændringer af de etiske kodekser for ministre og parlamentsmedlemmer, således som det fremgår af loven om standarder i det offentlige liv⁶⁷. Ministeriet for miljø, klimaforandring og planlægning har oprettet en gennemsigtighedsplatform, der allerede er taget i brug, og som skal fungere som pilotprojekt.

Kommissæren for standarder i det offentlige liv gav udtryk for bekymring over interessekonflikter blandt parlamentsmedlemmerne. Siden kommissæren for standarder i det offentlige liv begyndte at fungere i 2018, har parlamentsmedlemmernes indberetning af aktiver været genstand for kontrol. Dette er resultatet af loven om standarder i det offentlige liv, som trådte i kraft den 30. oktober 2018. Kommissæren vil gennemgå indberetningerne og vil også foreslå en revision af de oplysninger, som skal forelægges. Indberetningerne offentliggøres dog ikke, bortset fra dem, der foretages af ministre og parlamentssekretærer. Med hensyn til interessekonflikter traf kommissæren afgørelse om en klage indgivet af et medlem af parlamentet i juli 2019 vedrørende den potentielle interessekonflikt blandt de parlamentsmedlemmer, der beklæder en stilling inden for eller leverer kontraktlige ydelser til den offentlige sektor. I sin sagsrapport⁶⁸ konstaterede kommissæren, at to tredjedele af parlamentets menige medlemmer har stillinger i eller kontrakter med den offentlige sektor, og konkluderede, at disse menige medlemmers engagement med det offentlige grundlæggende er forkert og opfordrede til at sætte en stopper for denne praksis. En mulig reform af statuten for parlamentsmedlemmerne overvejes i forbindelse med reformen af forfatningen⁶⁹. For så vidt angår personer i de øverste administrative funktioner, såsom faste sekretærer og tillidsmænd, er de ikke underlagt de samme deklaratoriske forpligtelser som medlemmer af parlamentet. De skal fremlægge de grundlæggende oplysninger i den kodeks for offentligt ansatte, som er knyttet som bilag til loven om offentlig forvaltning⁷⁰. Tillidspersoner skal kontrolleres af kommissæren for standarder i det offentlige liv⁷¹.

III. MEDIEPLURALISME

Ytringsfriheden er forankret i Maltas forfatning⁷² og i loven om den europæiske konvention (kapitel 319 i Maltas lovsamling). Medie- og injurieloven af 14. maj 2018 ophævede presseloven fra 1974 og førte til en revision af injurielovene. Radio- og tv-myndighedens uafhængighed er garanteret i forfatningen. De to største politiske partiers ejerskab af eller redaktionelle kontrol over flere medieforetagender fortsætter med at forme det maltesiske medielandskab. Mordet på journalist Daphne Caruana Galizia i oktober 2017 blev generelt betragtet som et angreb på ytringsfriheden og udløste bekymringer om mediefrihed og journalisters sikkerhed i Malta⁷³.

---

⁶⁶ Towards the Regulation of Lobbying in Malta, kommissæren for standarder i det offentlige liv, 28. februar 2020.

⁶⁷ Henstillingerne fra kommissæren for standarder i det offentlige liv er ikke bindende for regeringen.

⁶⁸ Sagsrapport nr. K/002, vedtaget den 5. juli 2019, kommissæren med ansvar for standarder i det offentlige liv.

⁶⁹ Se afsnit IV.

⁷⁰ Greco fremsatte en anbefaling om at udvide de deklaratoriske forpligtelser for parlamentsmedlemmer til også at omfatte personer, der beklæder de øverste administrative funktioner. Jf. GRECO Fifth Evaluation Round, Evaluation Report, punkt 94-95.

⁷¹ Input fra Malta til rapporten om retsstatssituationen, s. 42.

⁷² Artikel 41 i forfatningen.

⁷³ Mellem 2019 og 2020 faldt Malta yderligere fire pladser i Journalister Uden Grænsers internationale pressefrihedsindeks og ligger nu som nr. 81 i verden.

Radio- og tv-myndighedens uafhængighed er fastsat i forfatningen⁷⁴. Forfatningen fastsætter kriterier for medlemmers adgang til og udelukkelse fra radio- og tv-myndigheden og måden, hvorpå de udpeges. Som nærmere præciseret i den afledte lovgivning er myndigheden et selskab, som er en juridisk person, der juridisk og funktionelt er uafhængig af regeringen og ethvert andet privat eller offentligt organ⁷⁵. Myndighedens afgørelser kan indbringes for appeldomstolen og forfatningsdomstolen. Myndigheden finansieres af statens konsoliderede fond, som dækker medarbejdernes lønninger⁷⁶. Derudover dækker myndigheden sine udgifter ved at opkræve licensafgifter og bøder, der pålægges radio- og tv-selskaber.

Medlemmerne af radio- og tv-myndigheden udnævnes af præsidenten på råd fra premierministeren efter samråd med lederen af oppositionen. Media Pluralism Monitor 2020 ("MPM 2020") har vurderet risikoen for radio- og tv-myndighedens uafhængighed og effektivitet til at være middelhøj, idet alle fem medlemmer af bestyrelsen i realiteten er politisk udnævnte. De er udvalgt af Maltas to vigtigste politiske partier, og formanden vælges normalt efter gensidig aftale mellem disse to parter. MPM 2020 påpeger, at myndigheden hovedsagelig overvåger og regulerer public service-medier (dvs. public service-radio- og tv-spredningsvirksomhed, men tillader reelt de to andre primære radio- og tv-selskaber — som er ejet af henholdsvis Labour-partiet og nationalistpartiet — "at skabe balance i deres redaktionelle indhold". Det reviderede direktiv om audiovisuelle medietjenester⁷⁷ indeholder en række specifikke garantier for de nationale medietilsynsmyndigheders uafhængighed og effektivitet. Et lovforslag til gennemførelse af dette direktiv drøftes i øjeblikket i parlamentet⁷⁸.

Det maltesiske journalistinstitut (IGM) blev grundlagt i 1989 som en sammenslutning af mediefagfolk. IGM vedtog en kodeks for journalistisk etik⁷⁹ og førte tilsyn med, at der blev oprettet et presseetisk udvalg til at behandle klager over journalister som følge af denne kodeks. IGM var medvirkende til vedtagelsen af ændringer til Maltas presselov, som i dag omfatter kildefortrolighed, betinget immunitet, ret til information og ret til svar. MPM 2020 påpeger, at det maltesiske journalistinstitut, som er den eneste professionelle journalistorganisation i landet, generelt ikke anses for at være effektivt med hensyn til at sikre redaktionel uafhængighed og synes ikke at have en stærk nok stemme til at sikre medlemmernes overordnede trivsel⁸⁰.

Radio- og tv-myndigheden indsamler oplysninger om ejerskab af medieforetagender, men der er ingen forpligtelse til at gøre dette let tilgængeligt for offentligheden. Dette omfatter radio- og tv-stationer, der ejes af de politiske partier, og som behandles som kommercielle radio- og tv-selskaber. I tilfælde af ændringer i et medieforetagendes aktiebeholdning skal myndigheden underrettes, hvorefter myndigheden foretager en due

---

⁷⁴ I henhold til forfatningens artikel 119, stk. 1, må radio- og tv-myndigheden i forbindelse med udøvelsen af sine funktioner ikke underkastes nogen anden persons eller myndigheds ledelse eller kontrol, og det er radio- og tv-myndighedens opgave at sikre, at der udvises behørig upartiskhed med hensyn til politiske eller industrielle kontroverser eller vedrørende den nuværende offentlige politik, og at radio- og tv-spredningsfaciliteter og -tid fordeles ligeligt mellem personer, der tilhører forskellige politiske partier.

⁷⁵ Artikel 4, stk. 1, i loven om radio- og tv-spredningsvirksomhed af 1. juni 1991.

⁷⁶ Artikel 24, stk. 1, litra b), i loven om radio- og tv-spredningsvirksomhed.

⁷⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1808 af 14. november 2018 om ændring af direktiv 2010/13/EU.

⁷⁸ Forslag til lov (om ændring) (nr. 145) er til behandling i udvalget om behandling af lovforslag.

⁷⁹ Code of Journalistic Ethics: <https://igm.org.mt/resources/code-of-journalistic-ethics/>.

⁸⁰ 2020 Media Pluralism Monitor, Country Report on Malta, s. 11.

diligence-undersøgelse. Oplysninger om selskabernes registrering og ejerskab er tilgængelige via onlineregistret i Maltas virksomhedsregister. Medieforetagender har ingen specifikke retlige forpligtelser til at offentliggøre deres ejerskabsstrukturer på en måde, der gør disse oplysninger let tilgængelige for offentligheden. Endvidere har radio- og tv-myndigheden ret til at indhente alle oplysninger, som den mener er nødvendige, fra tilladelsesindehaverne, men myndigheden offentliggør ikke disse oplysninger. Selv om offentligheden ifølge MPM 2020 i det store hele er klar over, hvem der ejer medieforetagenderne i landet, vurderer MPM 2020 gennemsigtigheden i medieejerskab til at være mellemhøj⁸¹.

Politiske partier har udtrykkeligt tilladelse til at eje, kontrollere eller være redaktionelt ansvarlige for landsdækkende radio- og tv-tjenester. Dette er nedfældet i loven om radio- og tv-spredningsvirksomhed. De to største politiske partier, der er repræsenteret i parlamentet, ejer, kontrollerer eller forvalter flere maltesiske medieforetagender og radio- og tv-selskaber. Dette resulterer i, at MPM 2020 anser mediernes politiske uafhængighed for at udgøre en akut høj risiko, samtidig med at det også anføres, at *"der ikke er nogen fælles lovgivningsmæssige garantier, når det gælder om at udnævne eller afsætte redaktører, og det følger heraf, at eftersom politiske partier ejer flere medieforetagender, er politisk indflydelse på sådanne udnævnelser eller afsættelser, uundgåelig"*⁸².

Der er ingen retlige rammer for statslig annoncering. Dette skaber en vis risiko for misbrug, både fra regeringens side og fra de enkelte politikeres side⁸³. Regeringen bruger statslig annoncering i løbet af året, men især i løbet af månederne forud for et valg, som en form for indirekte politisk reklame. I en nylig undersøgelse foretaget af Maltas kommissær for standarder i det offentlige liv blev det konkluderet, at det er almindelig praksis, at ministre anvender offentlige ressourcer til produktion af indhold på deres personlige sider på sociale medier. Kommissæren foreslog derfor retningslinjer for ministrenes og de parlamentariske sekretærers anvendelse af sociale medier, som regeringen ifølge hans rapport har accepteret at være bundet af⁸⁴. Med dette udgangspunkt vurderer MPM 2020 risikoen for statens regulering af ressourcer og støtte til mediesektoren for at være mellemhøj.

Loven om informationsfrihed fastsætter de retlige rammer for adgang til oplysninger, som de offentlige myndigheder ligger inde med. I loven fastslås det, at maltesiske statsborgere, EU-borgere og personer, der har opholdt sig i Malta i en periode på mindst fem år, er berettigede til at anmode om adgang til sådanne oplysninger⁸⁵. Ethvert afslag på adgang skal begrundes og kan påklages. Den brede definition af årsagerne til afslag og de administrative omkostninger i forbindelse med proceduren forhindrer imidlertid ofte adgangen til offentlige oplysninger⁸⁶. Journalister har rapporteret tilfælde, hvor de stødte på vanskeligheder, da de anmodede om en sådan adgang, i form af betydelige forsinkelser og manglende svar⁸⁷. Af disse årsager vurderer MPM 2020, at adgang til oplysninger er forbundet med en mellemhøj risiko. I betragtning af betydningen af denne ret giver dette anledning til særlig bekymring. Regeringen overvejer i øjeblikket en mulig vej frem for at fjerne den snævre fortolkning af offentliggørelse af offentlige interesser med henblik på at reagere på anbefalinger fra Greco.

⁸¹ I 2020 Media Pluralism Monitor, Country Report: Malta, s. 12.

⁸² I 2020 Media Pluralism Monitor, Country Report: Malta, s. 13-16.

⁸³ Se tidligere fodnote.

⁸⁴ Kommissæren for standarder i det offentlige liv, Case Report of 7 May 2020, nr. K/010.

⁸⁵ Lov om frihed og information af 2008, som ændret i 2012 (kapitel 496 i Maltas lovsamling).

⁸⁶ GRECO (2019), Fifth Evaluation Round — Evaluation Report.

⁸⁷ I 2020 Media Pluralism Monitor, Country Report: Malta, s. 11, bemærkes det, at 80 % af de anmodninger, der blev indgivet til offentlige enheder, forblev ubesvarede.

Der pågår en offentlig undersøgelse under ledelse af en tidligere dommer om mordet på journalist Daphne Caruana Galizia. Efter et betydeligt pres fra journalistens familie samt fra det maltesiske civilsamfund og europæiske og internationale pressesammenslutninger blev der i september 2019 iværksat en offentlig undersøgelse. I en beslutning opfordrede Europarådets Parlamentariske Forsamling specifikt til at indlede en sådan undersøgelse⁸⁸. Denne offentlige undersøgelse skal fastslå, om staten har opfyldt sine positive forpligtelser til at træffe forebyggende operationelle foranstaltninger til beskyttelse af personer, hvis liv er truet af kriminelle handlinger, navnlig i tilfælde af journalister, og til specifikt at undersøge alle omstændighederne omkring mordet på Caruana Galizia. Den offentlige undersøgelse har hidtil afsløret en række elementer, der af pressefrihedsorganisationer er beskrevet som *"foruroligende afsløringer af korrupsion i staten og straffrihed i forbindelse med sagen [...], der understreger svaghederne i Maltas retsstat, og den indgroede straffrihed for både mordet på Caruana Galizia og det magtmisbrug på højt niveau, som hun undersøgte"*⁸⁹. MPM 2020, som vurderer risikoen for det journalistiske arbejde, standarder og beskyttelse til at være mellemhøj, påpeger, at *"det i betragtning af den igangværende udvikling og afsløringer i forbindelse med Caruana Galizia-sagen samt uafhængige journalisters fortsatte efterforskning af korrupsion på højt niveau med sikkerhed kan siges, at de personer, der er i faget, føler sig truede"*. MPM 2020 henviser til en række hadekampanjer mod kritiske journalister, der er blevet afsløret efter en undersøgelse foretaget af en uafhængig onlineplatform: The Shift News⁹⁰. Europa-Kommissionen har gentagne gange understreget nødvendigheden af, at de ansvarlige for Caruana Galizias mord bringes for en domstol uden politisk indblanding⁹¹.

Virningen af mordet på Maltas mest fremtrædende journalist mærkes fortsat i Malta. Europarådets platform for fremme af beskyttelse af journalistik og journalisters sikkerhed registrerede tre advarsler i 2019⁹², som endnu ikke er løst. Staten reagerede på de to advarsler. Den første advarsel vedrører et cyberangreb på onlineplatformen The Shift News. Den anden og tredje advarsel vedrørte henholdsvis juridisk intimidering af tre journalister, der arbejdede med en bog om mordet på Caruana Galizia, og behandlingen af journalister efter et pressemøde, der blev afholdt hos premierministeren⁹³. Platformen rapporterede en

---

⁸⁸ Europarådets Parlamentariske Forsamlings resolution 2293 (2019) af 26. juni 2019 efter rapporten af ordfører Pieter Omtzigt med titlen "Daphne Caruana Galizia's assassination and the rule of law in Malta and beyond: ensuring that the whole truth emerges".

⁸⁹ Erklæring undertegnet af ARTICLE 19, Den Europæiske Journalistsammenslutning (AEJ), Komitéen til Beskyttelse af Journalister (CPJ), Det Europæiske Center for Presse- og Mediefrihed (ECPMF), Det Europæiske Journalistforbund (EFJ), Free Press Unlimited, Index on Censorship, International Freedom of Expression Exchange (IFEX), Det Internationale Presseinstitut (IPI), Osservatorio Balcani e Caucaso Transeuropa (OBCT), PEN America, PEN International, Scottish PEN og Transparency International. <https://www.article19.org/resources/malta-renewed-call-for-justice-1000-days-after-the-assassination-of-daphne-caruana-galizia/>.

⁹⁰ I 2020 Media Pluralism Monitor, Country Report: Malta, s. 11.

⁹¹ Fælles erklæring fra førstestatsminister Frans Timmermans, statsminister Andrus Ansip og kommissær Věra Jourová og Mariya Gabriel et år efter mordet på den maltesiske journalist Daphne Caruana Galizia, 16. oktober 2018. Se også Europa-Parlamentets beslutninger, som der henvises til i de foregående afsnit.

⁹² Europarådet, Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists, <https://www.coe.int/en/web/media-freedom>. Som anført af Europarådet i anbefaling 2016/4 bør medlemsstaterne indføre en omfattende lovgivningsmæssig ramme, der gør det muligt for journalister og andre medieaktører at bidrage til den offentlige debat effektivt og uden frygt.

⁹³ De maltesiske myndigheder svarede på denne sidste advarsel.

advarsel i 2020 vedrørende en SLAPP-lignende foranstaltning⁹⁴ indgivet af en forretningsmand mod The Shift News.

IV. ANDRE INSTITUTIONELLE SPØRGSMÅL VEDRØRENDE DEN DEMOKRATISKE KONTROL OG BALANCE

Malta er en parlamentarisk republik med lovgivningsbeføjelser i repræsentanternes hus, som er et etkammerparlament, der vælges for en periode på fem år. Den udøvende magt varetages af præsidenten, som vælges af parlamentet, og af kabinettet under premierministeren. Alle regeringens ministre, herunder premierministeren, skal være medlem af parlamentet. Forfatningssager behandles af forfatningsdomstolen. I henhold til forfatningen etableres en række uafhængige myndigheder, herunder ombudsmandens kontor. I juli 2020 vedtog parlamentet en række forfatningsreformer⁹⁵.

Der blev vedtaget en forfatningsreform af valgproceduren for Maltas præsident. Reformen, som blev vedtaget den 29. juli 2020, fastsætter, at Maltas præsident vælges med to tredjedele flertal i parlamentet i stedet for med simpelt flertal i overensstemmelse med Venedigkommissionens udtalelse af juni 2020. Ifølge de nye regler fortsætter den person, der beklæder posten som formand, i embedet, så længe der ikke er opnået et flertal på to tredjedele i parlamentet. Desuden vil en fjernelse af præsidenten kræve et flertal på to tredjedele i parlamentet. Venedigkommissionen anbefalede en procedure for valg og afsættelse af præsidenten med to tredjedele flertal i parlamentet⁹⁶, som kunne bidrage til at styrke præsidentens rolle med hensyn til at føre kontrol med regeringen. Venedigkommissionen er i færd med at udarbejde en tillægsudtalelse om lovtæksten til denne reform⁹⁷.

Der er også blevet vedtaget en forfatningsreform for at styrke ombudsmandens rolle, mens et forslag om oprettelse af en menneskerettighedsinstitution drøftes i parlamentet. Ombudsmanden har til opgave at undersøge de foranstaltninger, der træffes af regeringen eller en anden myndighed efter loven, og kan foretage undersøgelser af egen drift eller på grundlag af en klage. Reformen, som blev vedtaget af parlamentet den 29. juli 2020, indfører metoden for udnævnelse og afsættelse af ombudsmanden⁹⁸ i forfatningen samt hans ret til adgang til oplysninger. Det fremgår også af reformen, at ombudsmanden, hvis han under eller efter en undersøgelse er af den opfattelse, at der er tegn på korrump praksis som defineret i loven om det permanente udvalg til bekæmpelse af korruption, kan henvise sine konklusioner direkte til rigsadvokaten. Reformen har til formål at imødekomme Venedigkommissionens anbefalinger⁹⁹. Det bemærkes, at FN også anbefaler at styrke uafhængigheden af kommissæren med ansvar for børn ved at sikre tilstrækkelige, specifikke og særskilte menneskelige, tekniske og finansielle ressourcer samt de immuniteter, der er nødvendige, for at denne kan udføre sin funktion effektivt¹⁰⁰. I 2019 blev der i parlamentet fremlagt et forslag

⁹⁴ Strategisk retssag mod offentlig deltagelse.

⁹⁵ Lov nr. XLIV af 2020 om yderligere ændring af Maltas forfatning med hensyn til udnævnelsen af Maltas præsident og lov nr. XLII af 2020 om ændring af de love, der regulerer ombudsmandens kontor.

⁹⁶ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006), punkt 86-91. Venedigkommissionen havde også anbefalet, at der blev indført en trinvis mekanisme til løsning af tvister.

⁹⁷ Udtalelsen forventes vedtaget i oktober 2020.

⁹⁸ Reformen fastsætter også, at så længe der ikke er opnået et flertal på to tredjedele i parlamentet, forbliver den person, der beklæder hvervet som ombudsmand, under alle omstændigheder fortsat i embedet.

⁹⁹ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006), punkt 61-64. Venedigkommissionen er i færd med at udarbejde en tillægsudtalelse om lovtæksten. Udtalelsen forventes vedtaget i oktober 2020.

¹⁰⁰ De Forenede Nationers Komité for Barnets Rettigheder (2019).

om oprettelse af en menneskerettighedsinstitution. Lovforslaget om oprettelse af en menneskerettigheds- og ligestillingskommission drøftes i de relevante parlamentariske udvalg¹⁰¹.

Parlamentet har fået fremlagt et forslag til en forfatningsreform vedrørende udnævnelser til visse uafhængige udvalg. Regeringen foreslog, at beføjelser vedrørende udnævnelse af en række uafhængige udvalg skulle overgå fra premierministeren til ministerkabinetet, herunder for så vidt angår Maltas centralbank og kommissæren for information og databeskyttelse. Venedigkommissionen glædede sig i sin udtalelse af juni 2020 over regeringens hensigt om at drøfte udnævnelsen af andre uafhængige myndigheder, såsom valgkommissionen, kommissionen for offentlige tjenester og radio- og tv-myndigheden, yderligere i forbindelse med det præsidentledede forfatningskonvent¹⁰².

Der er også indledt overvejelser om parlamentets rolle. Der overvejes reformer vedrørende statuten for parlamentets medlemmer, selv om der endnu ikke er foreslået nogen konkrete foranstaltninger¹⁰³. Venedigkommissionen konstaterede, at det maltesiske parlament skal styrkes for at kunne føre en effektiv kontrol med regeringen¹⁰⁴, og anbefalede at ændre systemet for at sikre fuldtidsarbejde og betaling til medlemmerne. Derudover anbefalede den, at medlemmerne gør brug af en upartisk forskningskapacitet og/eller et ledende rådgivende organ. Desuden bør en omfattende anvendelse af delegerede retsakter undgås.

Forfatningsdomstolens afgørelser har ikke virkning erga omnes. Det er op til parlamentet at ophæve eller ændre love, hvis en eller flere bestemmelser ifølge en afgørelse fra forfatningsdomstolen er forfatningsstridige. Venedigkommissionen har bemærket, at dette i praksis ikke synes at være tilfældet i alle sager, og der anvendes derfor fortsat bestemmelser, der er fundet forfatningsstridige¹⁰⁵.

Der er fortsat udfordringer med hensyn til den begrænsede anvendelse af evidensbaserede instrumenter og effektiviteten af offentlige høringer i lovgivningsprocessen. Selv om der findes forskellige kanaler for høring af offentligheden, er der en vis skønmargen med hensyn til at indlede omfattende offentlige høringer og en lang række undtagelser. Resultaterne af de offentlige høringsprocedurer offentliggøres ikke altid online på en rettidig og lettilgængelig måde¹⁰⁶. Desuden mangler Malta ifølge OECD en systematisk tilgang til at kontrollere, om de tilsigtede politiske mål er nået med love og regler¹⁰⁷. Der planlægges initiativer i forbindelse med onlinehøringer og en e-deltagelsesplatform som en del af den strategiske plan for den digitale omstilling af den offentlige forvaltning 2019-2021.

---

¹⁰¹ Bidrag fra det europæiske netværk af nationale menneskerettighedsinstitutioner til rapporten om retsstatssituationen 2020.

¹⁰² Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006), punkt 65-69.

¹⁰³ Processen styres af et udvalg, der består af de to vigtigste politiske partier, og som ledes af præsidenten. I begyndelsen af 2020 blev der gennemført en offentlig høring. Kommissæren for standarder i det offentlige liv fremsatte forslag til styrkelsen af parlamentets rolle: Commissioner for Standards in Public Life, Towards Higher Standards in Public Life, Proposals to Modernise the Provisions of the Constitution on Parliament, the Judiciary and Public Administration, 30. oktober 2019.

¹⁰⁴ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006), punkt 92-94.

¹⁰⁵ Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2020)006), punkt 80-84. Venedigkommissionens udtalelse (CDL-AD(2018)028), punkt 74-79.

¹⁰⁶ GRECO (2019) Fifth Evaluation Round - Evaluation report.

¹⁰⁷ OECD (2019), Indicators of Regulatory Policy and Governance — Malta.

Foranstaltninger til bekæmpelse af pandemien blev vedtaget under den offentlige undtagelsestilstand. Loven om folkesundhed giver myndigheden med ansvar for folkesundheden beføjelse til at udstede, ændre eller tilbagekalde afgørelser i tilfælde af epidemier og smitsomme sygdomme, og giver mulighed for domstolskontrol¹⁰⁸. Myndigheden med ansvar for folkesundheden erklærede undtagelsestilstand for folkesundheden den 1. april 2020 med tilbagevirkende kraft fra den 7. marts 2020¹⁰⁹, som blev ophævet den 30. juni 2020.

Civilsamfundsorganisationer spiller en stadig større rolle i den offentlige debat. Civilsamfundets råderum anses for at være indsnævret i lyset af de ovennævnte betingelser for journalister¹¹⁰. Samtidig deltager civilsamfundsorganisationer mere aktivt i den offentlige debat efter mordet på journalist Daphne Caruana Galizia. Den vigtigste lov, der regulerer rammerne for civilsamfundet, er loven om frivillige organisationer¹¹¹, som fastsætter, at civilsamfundsorganisationer er frivillige organisationer, der er selvstændige og uafhængige af regeringen, og regeringen skal til enhver tid respektere deres status. Mens strukturerne for civilsamfundets inddragelse og deltagelse kan forbedres, er civilsamfundsorganisationer i de seneste år blevet mere og mere engageret i drøftelser om retsstatsrelaterede spørgsmål, herunder om behovet for reformer vedrørende retssystemet og bekæmpelse af korrupcion¹¹². Regeringen gav tilsagn om at ændre forskellige retsakter for at sikre, at de frivillige organisationers sårbarhed tages op¹¹³.

---

¹⁰⁸ Den 29. maj 2020 afsagde domstolen i civile sager (første afdeling) afgørelse i en sag om, at retten til beskyttelse mod vilkårlig anholdelse eller tilbageholdelse blev tilsidesat ved den ordre, der blev udstedt af myndigheden med ansvar for folkesundheden, som suspenderede de lovbestemte frister på ubestemt tid.

¹⁰⁹ I forbindelse med undtagelsestilstanden kan myndigheden med ansvar for folkesundheden beordre foranstaltninger til at reducere, fjerne eller eliminere truslen mod folkesundheden, herunder isolation af en person, evakueringer og hindring af adgang til et hvilket som helst område.

¹¹⁰ CIVICUS' rating, som er en skala med fem kategorier: åben, indsnævret, obstrueret, undertrykt og lukket.

¹¹¹ Kapitel 492 i Maltas lovsamling.

¹¹² Bidrag fra civilsamfundsorganisationerne Repubblica og Daphne Caruana Galizia Foundation til rapporten om retsstatssituationen 2020.

¹¹³ Input fra Malta til rapporten om retsstatssituationen 2020. Lovgivning om ændring af loven om frivillige organisationer og loven om civilret og loven om trusts og trustforvaltere blev vedtaget den 29. juli 2020.

Bilag I: Liste over kilder i alfabetisk rækkefølge*

* *Listen over indkomne bidrag i forbindelse med høringen om rapporten om retsstatssituationen 2020 kan findes på (COM-websted)..*

Centre for Media Pluralism and Media Freedom, 2020 Media Pluralism Monitor. <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

CIVICUS, Monitor tracking civic space, Malta. <https://monitor.civicus.org/country/malta/>.

Commissioner for Standards in Public Life (2020), Towards the Regulation of Lobbying in Malta.

Commissioner for Standards in Public Life, Case Report No. K/002, 2019.

Daphne Caruana Galizias Foundation, bidrag til rapporten om retsstatssituationen 2020.

De Forenede Nationers Komité for Barnets Rettigheder (2019).

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Store Afdeling), dom af 6. november 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá mod Portugal, sag nr. 55391/13, 57728/13 og 74041/13.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, dom af 5. maj 2020, Kövesi mod Rumænien, sag nr. 3594/19.

Den Europæiske Unions Domstol, dom af 25. juli 2018, LM, C-216/18 PPU.

Det europæiske netværk af nationale menneskerettighedsinstitutioner (2020), bidrag til høringen af interesserede parter til rapporten om retsstatssituationen 2020.

Europa-Kommissionen (2019), Business Eurobarometer Survey.

Europa-Kommissionen (2019), Country Report Malta, SWD(2019) 1017 final.

Europa-Kommissionen (2020), Country Report Malta, SWD(2020) 517 final.

Europa-Kommissionen, EU's resultatavle for retlige anliggender 2020.

Europa-Parlamentets beslutning af 15. november 2017 om retssikkerhed i Malta.

Europa-Parlamentets beslutning af 18. december 2019 om retsstatsprincippet i Malta efter de seneste afsløringer af mordet på Daphne Caruana Galizia.

Europa-Parlamentets beslutning af 28. marts 2019 om situationen vedrørende retsstatsprincippet og bekæmpelse af korruption i EU, navnlig i Malta og Slovakiet.

Europarådet, Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists – Malta. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/malta>.

Europarådet: Den Parlamentariske Forsamling (2019), Resolution 2293 (2019) of the Parliamentary Assembly: Daphne Caruana Galizia's assassination and the rule of law in Malta and beyond: ensuring that the whole truth emerges.

Europarådet: Ministerkomitéen (2010), Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities.

Europarådet: Ministerkomitéen (2016), Recommendation CM/Rec(2016)4 of the Committee of Ministers to member states on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors.

Europarådet: Venedigkommissionen (2010), Report on the Independence of the Judicial System Part I: The Independence of Judges (CDL-AD(2010)004).

Europarådet: Venedigkommissionen (2016), Rule of Law Checklist (CDL-AD(2016)017).

Europarådet: Venedigkommissionen (2018), Malta — Opinion on constitutional arrangements and separation of powers and the independence of the judiciary and law enforcement (CDL-AD(2018)028).

Europarådet: Venedigkommissionen (2020) — Malta — Opinion on proposed legislative changes (CDL-AD(2020)006).

Generaldirektoratet for Kommunikation (2019), Flash Eurobarometer 482: Businesses' attitudes towards corruption in the EU.

Generaldirektoratet for Kommunikation (2020), Special Eurobarometer 502: Corruption.

GRECO (2019), Fifth Evaluation Round — Evaluation Report on Malta on preventing corruption and promoting integrity in central governments and law enforcement agencies.

GRECO (2019), Fourth Evaluation Round — Second Compliance Report on Malta on corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors.

Journalister uden Grænser, Malta. <https://rsf.org/en/taxonomy/term/150>.

Maltas regering (2020), input fra Malta til rapporten om retsstatssituationen 2020.

OECD (2019), Indicators of Regulatory Policy and Governance — Malta.

Rådet for Den Europæiske Union, Rådets henstilling af 20. juli 2020 om Maltas nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Maltas stabilitetsprogram for 2020.

Repubblika, bidrag til rapporten om retsstatssituationen 2020.

Transparency International (2020), Country Data — Malta. <https://www.transparency.org/en/countries/malta>.

Virtuelt landebesøg til Malta i forbindelse med rapporten om retsstatssituationen 2020.

Bilag II: Landebesøg til Malta:

Kommissionens tjenestegrene holdt i juni 2020 virtuelle møder med:

- Dommerforeningen
- Foreningen af dommerfuldmægtige
- Rigsadvokaten
- Maltas radio- og tv-myndighed
- Advokatammeret
- Kommissæren for standarder i det offentlige liv
- Justitsministeriet
- Det permanente udvalg til bekæmpelse af korrupsion (PCAC)
- Politiet: Enheden for økonomisk kriminalitet
- NGO'en Repubblika
- Kammeradvokaten

* Kommissionen mødtes også med følgende organisationer på en række horisontale møder:

- Amnesty International
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- Konferencen af Europæiske Kirker
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- Det Europæiske Center for Presse- og Mediefrihed
- European Civic Forum
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- ILGA-Europe
- Den Internationale Juristkommission
- Det Internationale Menneskerettighedsforbund
- Det Internationale Presseinstitut
- Platformen for livslang læring
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute
- Journalister uden Grænser
- Transparency International EU